

ХФ

НАВРЎЗ — ЁРУФ УМИДЛАР

УЗАЙГАН КҮН

3-бетда

САНЪАТКОРНИНГ
ИЖРОСИ УНИНГ
ДУНЁҚАРАШНИ
КЎРСАТАДИ

4-бетда

ОҚИБАТ

6-бетда

Ошла Ва

Оила соғлом ва бахтли бўлса, бутун жамият барқарор ва фаровон бўлади.

Ислом КАРИМОВ

Жамият

11 (1266)-сон 16 март 2016 йил
Газета 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

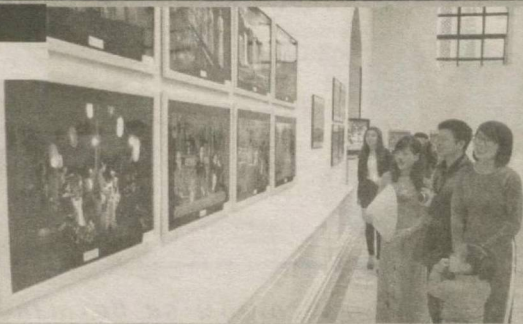
СУРАТЛАРДА НАВРЎ ШУКУҲИ

Тошкент фотосуратлар уйида Наврўз байрамига бағишланган фотокўргазма очилди.

Ўзбекистон Бадий академияси ҳамда Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги ҳамкорлигида ташкил этилган кўргазмада таниқли фоторассомлар билан бир қаторда Тошкент фотосуратлар уйи қошидаги ижодий фотосурат мактаб-студияси аъзолари, Камолиддин Беҳзод номидаги Миллий расомлик ва дизайн институти талабаларининг асарлари намойиш этилди. Экспозиция 70 га яқин фотосуратни ўз ичига олади.

Суратларда Ватанимизнинг бетакрор табиати, меҳнаткаш ва танги одамлари, Наврўз байрами билан боғлиқ миллий урф-одат ва анъаналаримиз, тинч ва осойишта турмушимиз, кундан кун чиroy очаётган шаҳар ва қишлоқларимиз, бунёдкор халқимиз кўлга киритаётган ютуқлар ўз аксини топган.

— Кўргазмадан нафақат ўзбек фоторассомларининг, балки Хитой Халқ Республи-

каси, Руминия, Украина, Вьетнам ва Индонезия Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси ходимларининг ҳам фотосасарлари ўрин олган, — дейди санъатшунос **Мадина Шомансурова**. — Фотосасарлар асосан манзара ва портрет жанрларида бўлиб, уларда ўзбекона рух уфуриб турганини илғаш мумкин.

Очилиш маросимида Ўзбекистон Бадий Академияси раиси, Ўзбекистон халқ рассоми, академик Акмал Нур сўзга чиқди.

Нигинабону ХАБИБУЛЛАЕВА
ЎзДЖТУ талабаси

ЧИРОҚНИНГ ЯНГИ СПОРТ САРОЙИ

Чироқчи туманида ТИП-2 лойиҳаси асосида қад кўтарган спорт мажмуаси фойдаланишга топширилди. Болалар спортини ривожлантириш жамғармаси томонидан бунёд этилган мазкур спорт мажмуаси тумандаги 1-болалар ва ўсмирлар спорт мактаби тарбияланувчилари ихтиёрига берилди. Эндиликда икки минг нафардан зиёд ўғил-қиз ушбу замонавий, барча қулайликларга эга спорт саройида волейбол, баскетбол, кураш, белбоғли кураш, дзюдо, бокс, шахмат, футбол, спорт гимнастикаси, бадий гимнастика, енгил атлетика каби ўндан зиёд спорт турлари билан шуғулланиши мумкин.

Соғлом она ва бола йилида туман ешларига тўхфа этилган мазкур спорт мажмуаси ота-оналарнинг ҳам қувончига қувонч қўшди. Бунинг сабаби оддий — аҳоли орасида спорт янада оммалашади, фарзандларнинг бўш вақти мазмунли ўтади, уларнинг қишлоғидан ҳам халқаро спорт мусобақаларида киндик қони томан қишлоғининг, она Ватанининг номини улуғлайдиган чемпионлар етишиб чиқади.

Илхом РАҲМОНОВ

БОЛАЛАР САЛОМАТЛИГИНИНГ ҚОНУНИЙ АСОСИ

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, хотин-қизлар манфаатларини таъминлаш, оила институтини мустаҳкамлашга йўналтирилган қонун ҳужжатлари лойиҳаларини ишлаб чиқади. Шу маънода вазирлик томонидан "Соғлом она ва бола йили" Давлат дастурининг қонунчилик асослари" мавзуйида матбуот анжумани ташкил этди.

Анжуманда она ва бола манфаатлари таъминланган, оила институтини мустаҳкамлашга йўналтирилган 14 та норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳасини ишлаб чиқиш назарда тутилган: шундан, 4 та қонун, 9 та Вазирлар Маҳкамаси қарори лойиҳаси, 1 та идоравий норматив-ҳуқуқий ҳужжат лойиҳаси. "Озиқ-овқат маҳсулотининг сифати ва хавфсизлиги тўғрисида"ги Ўзбекистон Республикасининг қонунига қўшимча киритиш тўғрисида"ги қонун лойиҳаси, таркибида генетик модификация қилинган организмлар (ГМО) бўлган истеъмол товарларини олиб кириш ва истеъмол қилишни чеклашга, қаратилган нормалар шулар жумласидан. Шунингдек, етим болалар ҳамда ота-онасининг қарамоғидан маҳрум бўлган болаларга васийлик (ҳомийлик) белгиланишини рад қилувчи касалликлар тартибини назарда тутувчи Ўзбекистон Республикасининг қонуни лойиҳасини ишлаб чиқиш ҳамда ногирон болалар учун кундалик парваришlash марказлари (гурухлар)ни ташкил этиш борасида фикр юритилди.

Тадбир сўнггида ушбу норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ишлаб чиқишга масъул вазирлик ва идора вакиллари журналистларнинг саволларига жавоб беришди.

Умида ДЖАЛИЛОВА

Кипрнинг Протарас шаҳрида математика фани бўйича "SEEMOUS" ўнинчи халқаро олимпиадаси ўтказилди. Унда Мирзо Улугбек номидаги Ўзбекистон Миллий университети жамоаси иккита олтин медални кўлга киритиб, мамлакатимизнинг илм-фан бо-

Жануби-Шарқий Европа математика жамияти томонидан ташкил этилган мазкур интеллектуал беллашувда йигирмадан ортик мамлакатдан 43 университет жамоасининг 150 дан зиёд иқтидорли талабалари иштирок этди.

Танловда Ўзбекистон Миллий университетининг механика-математика фа-

ИҚТИДОР НАМОЙИШИ

расидаги ютуқларини яна бир бор намоийш этди.

Кипр таълим ва маданият вазирлиги, математика жамияти ҳамда

культети 2-курс талабалари Ҳақимбой Эгамберганов ва Шохрух Иброҳимов биттадан олтин медал, Мирмуҳсин Маҳмудов махсус диплом билан тақдирланди.

— Математика фанига болалигимдан қизиқман, — дейди Шохрух. — Халқаро мусобақада Ватанимиз шон-шухратини намоийш этганимиз овоз ва обод Ўзбекистонда биз, ёшлар учун яратилган чексиз имкониятлардан баҳраманд бўлиб вояга етаётганимиз ифодасидир. Келажакда ватанимизнинг илм-фан соҳасидаги мавқеини янада юксалтиришга ўз хиссамни қўшиш ниятидаман.

Моҳинисо ТИЛЛАЕВА

Йилинг энг ажиб ва гўзал фасли баҳор кириб келди. Баҳорда табиат уйғонади ва бутун борлиқ жонланади. Халқимизнинг қадимий байрами Наврўз яқинлашмоқда. У барчамизга қувонч, янги орзу-умидлар улашади. Мамлакатимизда Наврўз умумхалқ байрамини юксак даражада нишонлаш мақсотида кенг кўламли тайёргарлик ишлари олиб борилмоқда.

НАВРЎЗ — ТИНЧЛИК, БАҒРИКЕНГЛИК, САХОВАТ ВА МЕҲР-МУРУВВАТ АЙЁМИ

Наврўз арафасида Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистондаги Фавқуллода ва мухтор элчиси Сунь Лицзе ЎЗА муҳбирига ушбу байрамимиз ҳақидаги таассуротларини сўзлаб берди:

— Наврўз — табиатнинг янгилиниши ва ўзгариши, қадимий ва энг сеvimли умумхалқ байрамларидандир. У азалдан тинчлик, бағрикенглик, яхшилик, саховат ва меҳр-мурувват рамзи бўлиб келган. Гўзаллик ва нафосат тимсоли бўлган ушбу байрамни барча орзиқиб кутади.

Ушбу байрамни Ўзбекистон халқи билан яна бирга нишонлаётганимдан гоят хурсандман. Ўзбекистонда ҳукм сураётган тинчлик-осойишталик, барча миллат ва элат вакиллари ўртасидаги дўстлик ва аҳиллик Наврўзнинг қувончли кунларида янада яққолроқ намоён бўлади. Беморлар, ёлғиз инсонлар ва боқувчисини йўқотганлар, эҳтиёжманд одамларга кўмак берилмоқда, кексаларга алоҳида меҳр-эътибор кўрсатилмоқда.

Мен Ўзбекистоннинг деярли барча ҳудудларида бўлганман ва шуни айтишим мумкинки, ҳар бир шаҳар гўзаллиги ва ўзига хослиги билан катта таассурот уйғотади. Ўзбекистонликлар ягона оила бўлиб ушбу ажойиб байрамни халқ сайллари шаклида кўтаринчи руҳда, шоду хуррамлик билан нишонлаши кишига қувонч бағишлайди. Файзли дастурхонлар анъанавий ва инсонга қувват бағишлайдиган сумалак, ҳалим, кўк сомса каби баҳорий таомлар билан безатилиб, унинг атрофида яқин қариндошлар, дўсту ёрлар, кўни-қўшнилар тўпланади.

Ўзбекистонда ҳар йили Наврўз арафасида шаҳар ва қишлоқларда кўп сонли янги иншоотларнинг фойдаланишга топширилиши юксак эътирофга лойиқ. Ушбу хайрли ишлар замирида Ўзбекистон тараққиёти, аҳоли турмуш даражасини янада юксалтириш каби олижаноб мақсадлар муҳассам.

Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон Миллий боғида Наврўз байрами катта тантана билан нишонланиши гўзал анъанадир. Санъат усталари ва ёш ижрочиларнинг Ватан, мустақиллик, Наврўз, баҳор, меҳр-муҳаббатни мадҳ этувчи чиқишлари, жаҳон классик куй-қўшиқлари барчага завқ-шавқ улашади. Халқ урф-одатларини акс эттирадиган лапарлар, жозибадор рақслар, театрлаштирилган томошалар, миллий спорт ўйинлари байрамга янада кўтаринкилик бағишлайди.

Ўзбек халқининг бой ва серқирра маданияти, анъана ва урф-одатлари бутун дунёга машҳурлигини алоҳида қайд этмоқчиман. Ўзбекистонда Президент Ислам Каримов раҳнамолигида кўп асрлик маънавий анъаналарни тиклаш ва ривожлантириш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар, шунингдек, ёшларни миллий ва умуминсоний қадриятларга хурмат руҳида тарбия қилишга алоҳида эътибор қаратилаётгани диққатга сазовордир.

Халқларимиз ўртасида ўхшаш жиҳатлар кўп. Ўзбек халқининг эзгулик ва меҳр-мурувват, бағрикенглик, меҳмондўстлик каби фазилатлари, ўз тарихи ва бугунги кунидан фахрланиш туйғуси хитойликларга ҳам хосдир. Наврўз арафасида умумхалқ ҳашарлари ташкил этилиб, ҳудудлар янада ободонлаштирилиши ўрناк олса арзиғуликдир. Бундай яхши анъаналар инсонларни жипс-лаштириб, жамиятда тинчлик ва тотувлик, меҳр-мурувват ва яратувчилик муҳитини мустаҳкамлашга хизмат қилади.

Ўзбекистондаги дипломатик фаолиятим даврида турли соҳаларда амалга оширилаётган изчил ислохотлар самарадорлиги, халқингизнинг яратувчилик салоҳиятига гувоҳ бўлдим. Президент Ислам Каримов раҳнамолигида ижтимоий ва иқтисодий ислохотларни янада жадаллаштириш, инсон ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, халқ фаровонлигини юксалтиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Минтақада тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш, халқаро ҳамкорликни ривожлантириш йўлидаги сазай-ҳаракатлари самарасида Ўзбекистоннинг жаҳон ҳамжамиятидаги нуфузи тобора юксалиб бормоқда. Зеро тотувлик, эзгулик ва ҳалол меҳнат кадрланадиган юрда доимо фаровон ҳаёт ҳукми суради.

Фурсатдан фойдаланиб, Ўзбекистон халқини Наврўз байрами билан чин қалбимдан муборақбод этаман. Тинчлик-осойишталик, бахт-саодат ва янада юксак тараққиёт тилайман.

Ирода УМАРОВА

uza.uz сайтидан олинди.

НАВРЎЗ – ЁРУҒ УМИДЛАР УЗАЙГАН КҮН

Йилдан йилнинг фарқи бор, йил йилга ўхшамайди, йилнинг қандай келиши кўламдан билинади, дейди халқимиз. Бу йилги баҳорнинг кўрку таровати бўлакча. Қишнинг сўнгги ойларидаёқ қийғос гулга кирган бодомлар кўнгилларимизга ўзгача шуқуқ бағишлади. Худди бемаврид келиб қолган меҳмондек бир оз тортиниб турган баҳор тезда сингишиб, оппоқ либосларга бурканганича ўз намоишини бошлаб юборди.

Борлиқ уйғонади. Яшариш, янгилашни фасли бошланади. Куртаклар кўз очиб, ажиб гулларга, нимпуштию нофармон гуллар митти довуччаларга айланади. Қир-адирларнинг кунгай тарафларида чумолилар зир-зир югуриб, бир-бирини янги кун билан кутлайди. Майсалар кўкка бўй чўзади. Мастога ялпизлар ифоридан тарошланган арик лабларига сув югуради. Офтобнинг заррин нурлари кўзигулларга заъфарон, лолақизғалдоқларга ол ранг улашади.

Баҳор биз интиқ ва интизор кутган ардоқли байрамимиз Наврўзни бошлаб келди. Олам янгилади. Наврўз туғилиш демакдир, янги кун демак. Абу Райҳон Беруний «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» китобида Наврўзни шундай таърифлайди: «Наврўз... қуёшнинг саратон буржига кириш пайтига тўғри келар эди. Сўнгра у орқага сурилгач, баҳорда келади деган бўлди. Энди бутун йил унга хизмат қиладиган бир вақтда, яъни баҳор ёмғирининг биринчи томчиси тушишидан гуллар очилгунча, дарахтлар гуллашидан мевалари етилгунча, ҳайвонларда то насл вуждга келгунча ва ўсимлик униб бошлашидан такомиллашгунча давом этадиган вақтда келади. Шунинг учун Наврўз оламнинг бошланиши ва яратилишига далил қилинган». Улуғ бобомиз неча юз йиллик тарихга эга қадимги аждодларимиз ўтмишини тадқиқ қилганида битган бу сатрларни. Мана шу гаплардан кейин яна неча юз йиллар ўтиб кетди. Наврўзнинг моҳияти, мазмуни, қад-қиммати ўша-ўша – ўзгаргани йўқ.

Наврўз – зулмат ва нур тенглашган, қоронғу хотиралар қисқариб, ёруғ умидлар узайган кун.

Наврўз – миллий табиатимиз, урф-одат ва аъёнларимизнинг ажралмас бўлаги, энг қадимий ва энг севимли байрамимиз.

Наврўз – ўзининг маъно-мазмун ва фалсафаси билан ҳаётимизга жо бўлган яшариш ва янгилашни палласи, шарқона янги йилнинг дебачаси.

Наврўз сабаб табиатнинг бир бўлаги эканимизни янада теранроқ англаймиз. Шу юрт фарзанди эканимиздан, халқимизга хос миллий қадрият ва аъёнлар нечоғли сермазмун, маданиятимиз нақадар бой эканидан гурур ва ифтихорга тўламиз. Дориломон кунларга етказгани учун шукроналар айтаемиз. Осмонимиз мусаффо, юртимиз тинч, турмушимиз фаровон, фарзандларимиз соғсаломат. Бир дунё орзулар билан, эртаимизга қатъий ишониб, режалар

тузамиз – янги иморатнинг тарихини тузамиз, бўй етган ўғлимизга зимдан келин танлаймиз, кўчат келтиргани бозорга ошиқамиз.

Ҳар куни бир янгилик, бир янгиликнинг гувоҳимиз. Мамлакатимизда Президентимиз Ислам Каримов раҳнамолигида улкан бунёдкорлик ишлари амалга оширилмоқда. Бетақдор иншоотлар, равон йўллар, кўприклар, замонавий таълим муассасалари, боғ ва боғчалар, жиёбонлар, янги қишлоқлар бунёд этилмоқда.

Халқимиз бу йилги байрамни ҳам ўзгача соғинч, ўзгача интиқлик билан кутмоқда

Президентимиз Ислам Каримовнинг жорий йил 19 февралда қабул қилинган "2016 йилги Наврўз умумхалқ байрамига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш тўғрисида"ги қарори га мувофиқ юртимиз бўйлаб Наврўзнинг эзгу гоёларига ҳамоҳанг равишда кенг кўламли тадбирлар амалга оширилмоқда.

– Наврўз руҳи ва фалсафасида ўз аксини топган меҳр-мурувват, аҳиллик ва тотувлик, катталарга ҳурмат, кичикларга иззат, бунёдкорлик, эртанги кунга ишонч сингари соф миллий қадриятларимиз мамлакатимизда Наврўздан Наврўзга қадар амалга оширилган ишлар, кўлга киритилган ютуқларда янада яққолроқ намоён бўлади, – дейди Самарқанд вилоятининг Нуробод туманидаги "Нурбулок" маҳалла фуқаролар йиғини диний маърифат ва маънавий-ахлоқий масалалар бўйича маслаҳатчиси Инобат Ҳайдарова. – Маҳалламизда ҳам бу борада салмоқли ишлар амалга оширилмоқда. Айниқса, оналар ва болалар саломатлигини сақлаш, ёшларни соғлом ва баркамол этиб тарбиялаш масалаларига алоҳида эътибор қаратилаётди.

Давлатимиз раҳбари таъбири билан айтганда, соғлом бола, соғлом авлод орзуси аждодларимиздан бизга ўтиб келаётган, қон-қонимизга сингиб кетган азалий интилишдир. Шу боис истиқлолнинг илк йилларидан соғлом ва баркамол авлодни воёга етказиш, оила, оналик ва болаликни ҳимоя қилиш масаласи энг муҳим, устувор вазифа сифатида белгилаб олинди. Утган 25 йил давомидаги саъй-ҳаракатларимизнинг барчаси миллат генофондини яхшилашга, аҳолининг ҳаёт даражаси ва сифатини оширишга, юксак интеллектуал салоҳиятга эга, маънавий бутун авлодни камол топтиришга қаратилгани билан аҳамиятлидир.

Президентимиз Ислам Каримов ташаббуси билан 2016 йилнинг Соғлом она ва бола йили, деб эълон қилинган ана шу мақсад йўлидаги муҳим қадамдир.

Мамлакатимизда "Соғлом она ва бола йили" давлат дастурига мувофиқ оила, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш тизимини, перинатал ва

скрининг марказлар, патронаж хизматларнинг моддий-техник базасини янада мустаҳкамлаш, кадрлар салоҳиятини ошириш, оилада соғлом маънавий муҳитни шакллантириш, қизларни соғлом қилиб тарбиялаш, уларни спортга жалб қилиш борасида кўплаб ишлар амалга оширилмоқда.

Аҳоли саломатлигини сақлаш мақсадида 2015 йилда 141 тиббиёт муассасасини қуриш, реконструкция қилиш, капитал таъмирлаш ва жиёзлаш учун қарийб 500 миллиард сўм маблағ сарфланди.

Бу борада амалга оширилаётган чора-тадбирлар натижасида кейинги беш йилда мамлакатимизда ҳар 100 мингта чақалоққа нисбатан оналар ўлими 23,1 дан 19 тага, 5 ёшгача бўлган болалар ўлими 14,8 дан 13,9 тага, чақалоқлар ўлими 11 дан 10,7 тага камайди. Бу кўрсаткичлар албатта бизга чексиз гурур, қувонч бағишлайди.

Соғлом ва баркамол авлодни воёга етказишда спортнинг ўрни ва аҳамияти беқиёс. Шу боис давлатимиз раҳбари спортни оммалаштиришга, жисмоний тарбияни халқимиз, айниқса ёшларимиз турмуш тарзининг ажралмас қисмига айлантиришга алоҳида эътибор қаратмоқда. Бу борада уч босқичли узлуксиз спорт тизими – "Умид ниҳоллари", «Баркамол авлод», Универсиада спорт мусобақаларининг алоҳида ўрни бор. Болалар спортини ривожлантириш борасида мамлакатимизда яратилган тизим ва тўпланган бой тажриба халқаро миқёсда катта қизи-

ўн йилда ўртача 2,8 сантиметрга ўсган, дегани.

Собик иттифоқ даврида мунтазам кузатиб келинган айрим кассалликлар спортга қаратилаётган эътибор сабаб кескин камайди. Масалан, 6 ёшдан 15 ёшгача бўлган болалар ўртасида ўткир респираторли вирусли инфекциялар билан касалланмиш 47,3 фоизга, пневмония бўйича 55,6, бронхит бўйича 61,7, сколиоз бўйича 45,5 фоизга камайган.

Тинчлик ва осойишталик, аҳиллик ва бирдамлик ҳукмрон, фидойилик, изланиш, ташаббус ва ҳалол меҳнат қадрланган юртда кут-баракча бўлади. Буни мамлакатимизда иқтисодий барқарорлик, юксалиш суръатлари давом этаётганида яққол кўриш мумкин. Президентимиз раҳнамолигида амалга оширилаётган ижтимоий-иқтисодий ислохотлар самарасида мамлакатимизда аҳоли турмуш даражаси изчил юксалиб бормоқда.

Халқаро миқёсда катта нуфузга эга бўлган Жаҳон иқтисодий форуми рейтингига кўра, Ўзбекистон 2014-2015 йиллардаги ривожланиш якуналари ва 2016-2017 йилларда иқтисодий ўсиш прогнозлари бўйича дунёда энг тез ривожланаётган бешта мамлакат қаторидан жой олгани бу борада амалга оширилаётган ишларнинг халқаро эътирофидир.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти хомийлигида мустақил ташкилотлар гуруҳи ва халқаро экспертлар иштирокида 2015 йилда 158 давлатда "Дунёнинг энг бахтли мамлакатлари" деган мавзуда тадқиқот ўтказилди. Ҳар қайси мамлакатнинг ўз фу-

қиш уйғотаётгани сир эмас.

– Президентимиз ҳар гал "Юртимиздаги ҳар бир қиз бола – бу менин қизим, менин набирам", деганида кўнглим тоғдек кўтарилиб кетади, – дейди Зулфия номидаги Давлат мукофоти соҳибаси, дзюдо бўйича жаҳон чемпиони Диёра Келдиёрова. – Хотин-қизларни спортга жалб қилишга қаратилаётган эътибор сабаб бугун қиз болаларнинг 47 фоизи, қишлоқ жойларда эса 44,7 фоизи спорт билан мунтазам шуғуланмоқда. Юзлаб опа-сингилларим, дугоналарим халқаро майдонларда совринли ўринларни кўлга киритиб, Ватанимиз номини улуглаётди.

Аҳолининг тиббий маданиятини ошириш, спортни оммалаштириш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли ишлар самараси фарзандларимизнинг саломатлигида, уларнинг руҳий ва жисмоний кўрсаткичларида намоён бўлмоқда. Бўй кўрсаткичи Жаҳон соғлиқни сақлаш ташкилоти стандартларига мос келади 14 ёшли ўғил болаларнинг улуши мамлакатимиз бўйича 94,2 фоизни ташкил этмоқда. Бу – 14 ёшдаги ўғил-қизларимизнинг бўйи кейинги

қароларини бахтли ҳаёт билан таъминлаш қобилиятини ифода этадиган ушбу индекс бўйича Ўзбекистон 44-ўринни эгаллади.

Янги иш жойлари ташкил этиш, айниқса, ёшларни ва хотин-қизларни иш билан таъминлашга қаратилган эътибор натижасида аҳоли турмуш даражаси юксалиб бормоқда. Утган йили мамлакатимизда 980 мингдан ортиқ янги иш ўрни ташкил этилган бўлса, шунинг 60 фоиздан зиёди қишлоқ жойларда яратилди. Коллежларимизни битирган 480 мингдан ортиқ йигит-қиз иш билан таъминланди.

Тинчлик ва осойишталик халқимиз эришган бетимсол ютуқларнинг, юртимиз ободлиги, турмушимиз фаровонлигининг мустаҳкам асосидир. Тинчлик сабаб кўнглимиз хотиржам, тунларимиз осуда, дастурхонимиз тўкин. Остонамизни ҳатлаб кирган меҳмонни қучоқ очиб қутиб оламиз, тўйлар қилиб, уйлар соламиз. Кўз тегмасин!

Воҳид ЛУҚМОНОВ,
"Оила ва жамият" муҳбири

Ўзбекистон халқ артисти Махмуд Намозовнинг Ватан ҳақидаги, ҳаёт, оила, фарзанд тарбияси хусусидаги фикрларини тинглаб, миллий санъатимиз тўғрисидаги сўзларига қулоқ тутиб, уни янгидан кашф қилгандай бўлдим. Унинг табиатидаги Сурхон даштлари-га хос кенглик, кайфиятидаги кир-адирларга монанд кўтаринкилик, ўзи айтганидек, онаси Мاستон момодан юққан. "Кимнинг фарзанди эканиниги ни унутма. Одамлар сени фалончининг боласи

...Узоқ суҳбатлашдик. Очиги, саволларим кўп эди. Унинг гоҳ кулгудан чарақлаган, гоҳ бир нуқтага ўйчан термулган кўзларига боқиб, гоҳ сокин, гоҳ шиддатли жавобларини тинглаб — дилдан суҳбатлашиб, бу инсон ҳақида билганларимнинг бари юзаки эканига амин бўлдим. Ижодкор шахси ҳақида унинг ижодига қараб хулоса чиқариш мумкин, деган ўйларим хатомликка, оммавий ахборот воситаларидаги чиқишлари, у ҳақида ёзилган мақолаларга таяниб унинг шахсига баҳо бериш тўғри эмасмикан, деган хаёлга ҳам бордим.

кунни ўзининг саккиз фарзандига кўшиб яна саккиз нафар бегона боланинг ҳам қорнини тўйдирган, сира инжилмаган экан. Болаликдаги ўша дўстларим билан кўришиб қолсам: "Буни кара, ҳар кун уйингга бориб овқатланишдан уялмаган эканми-а. Онанг очик чехра билан кутиб оларди. Қалби кенг аёл эди", дея эслашди. Ўша вақтларда онам ҳар кун 2-3 тандирнон ёпарди. Ана шу инсонлар сабаб бугун санъатда ҳам, ҳаётда ҳам ўз ўрнини топдим.

— Махмуд ака, Ўзбекистон халқ шоири Усмон Азимнинг

Махмуд НАМОЗОВ:

рингизни билмоқчи эдик. Биз ушбу қадимий санъатимизни қай даражада асраб-авайлаямиз? Умуман, уни сақлаб олаямизми?

— Бу анчагина оғрикли савол, синглим. Эҳтимол, бахшичилик аъналарини сақлаб келаятгандирмиз. Бироқ уни сақлаб қолишнинг ўзи етарли эмас, бахшичиликни янада ривожлантиришимиз, тарғиб этишимиз, ёшларимиз онгу шуурига, қалбига сингдиришимиз керак. Достонлар матнини ўқиш бошқа, уни дўмбира саслари остида бахшнинг оғзидан тинглаш бошқа. Бахшичилик — бу бир актёр театри. Бахшичилик Сурхондарё ва Қашқадарёда маълум

эркинлик — масъулият демак. Ҳар бир даврнинг ўз талаби бор. Авваллари ҳам маълум давр учун кўшиқлар яратилган, улар ўша замонга мос бўлганлиги сабабли бизгача етиб келмаган, бебахолари эса хали-ҳануз қуйланмоқда. Буни ҳар доим бўладиган табиий жараён деб ҳисоблайман. Халқимизда "Дўстинг кимлигини айт — сенинг кимлигингни айтмаман", деган гап бор. Шу маънода "Ўзинг яратган кўшиқни айт — сенинг кимлигингни айтмаман", ҳам дейиш мумкин. Санъаткорнинг ижроси унинг дунёқарашини кўрсатади. Менинг кўшиқларимни тинглаган одам озми-кўпми менинг

«Гурунг»

қаратилмаса керак. Давлатимиз раҳбарининг "...Аёлни улуғлаган эркак бахтли бўлади", деган давватига қатъий амал қилиб яшайман.

— Оилада эркак ва аёл бир-бирини тарбиялаши, ўзгартириши ва бир-бирининг характериға мослашиши мумкинми? Агар сиз бўлмаса, рафиқангизни ўзгартиришга уринганми-сиз?

— Аёлим билан турмушимизга 30 йилдан ошди. Бир-биримизни тушуниб, қадрлаб яшаб келямиз. Ўзбекиона, миллий кадриятларимизга таяниб умр кечиряёмиз. Оиладимизда ҳар бир киши ўз вазифасини бажаради, ўз ўрнини билади. Биласизми, турмушига 20-25 йил бўлган одамларга эътибор берсангиз эр-хотин бир-бирига ўхшаб кетганини пайқайсиз. Оилада эркак устун, аёл иккинчи даражали, деган фикрларга қар-

САНЪАТКОРНИНГ ИЖРОСИ УНИНГ ДУНЁҚАРАШИНИ КЎРСАТАДИ

дейишади. Уругимиз, отанг ва мен ҳақда сўйловчи кўзгусан", дерди Мاستон момо. "Шундай экан, мен ҳар бир қадамимда — қишлоғимда оиланинг, бошқа вилоятларда Сурхондарёнинг, хорижий мамлакатларда Ўзбекистоннинг фарзанди, уларнинг бир бўлаги эканимни ҳис қилиб яшайман, Ватанимга муносиб бўлишга ҳаракат қиламан", — дейди Махмуд ака.

— Шахс сифатида шаклланишимизда ота-оналаримизнинг ўрни беқийс. Хусусан, биздаги иқтидорнинг илк куртакларини илғайдиган, маълум маънода келажакимизни белгилаб берадиган ҳам ана шу яқинларимиздир. Махмуд Намозовнинг шаклланишида оиланинг ўрни қандай?

— Ҳар бир ота-она фарзандига жуда катта умид билан қарайди. Фарзанди тимсолида ўз орзулари рўёбини кўргиси келади. Фарзанди ютуқлари ота-она учун қанот. Шу сабаб ҳам болаликдаги эҳтиёжларимизни ўзларининг ана шу истаклари асосида қондириб бораверишади.

Отанинг исми Алимухаммад эди. Оддий ишчи ўтган. Онам — уй бекаси бўлган. Инсон учун болалик хотираларидан азизроқ нарса бўлмаса керак. Ўқувчилик кезларим — ёзги таътил вақтида қишлоғимиздаги мусика тўғарагида атрофдаги мактаблардан келган тенгдошларим билан шуғулланар эдик. Машгулотлар эрталабдан кечга довор давом этгани учун узоқ кишлоқлардан келган болалар тушлик қилгани яқин хонадонларга чақирилар, 7-8 нафар болани мен уйимизга эргаштириб келар эдим. Энди энди ўйлаб қарасам, онам жуда бағри кенг аёл бўлган экан. Икки ой давомида ҳар

"Дашт ҳақида баллада"сини жуда яхши билсангиз керак. "Жунжикиб, эгасиз ит каби гамгин, Вокзал майдонида ёлғиз дашт кезар..." дея яқунлайди шоир шеърини. Шу маънода туғилиб ўсган жойингиздан узоқда, сершовқин шаҳарда Сурхон руҳини сақлаб қолишингиз осон бўлмаса керак?

— Тошкент — улкан имкониятлар шаҳри. Пойтахт юрак ютиб бу ерга келган ҳар бир ижодкорни чархлайди. Шундай чархлайдики, баъзан фақат ўзингизгагина хос бўлган айрим қирраларингиз ҳам текисланиб, йўқолиб кетади. Одамларда ишонувчанлик, соддалик камайиб бораётгандек туюлади менга. Бир кунни тонгда эшигимиз тақиллади. Очсам, қишлоқдан келган яқин танишим ва кўшим. Меҳмонга келган танишим адашиб кўшнимнинг эшигини қоққан экан. Уни ичкарига тақилф қилиб, шошиб кийимимни алмаштиргани кириб кетдим. Қайтиб чиқсам — меҳмон йўқ. Кўчага чикдим. Катта йўлгача бордим. Кўнгил — дўшман, дейишади. Минг бир хаёлга бордим. Ранжидимикан, "ҳозир", деб уйга кириб кетганим ёқмадимикан? Унақа десам, яқин танишим — хафа бўладиган эмас. Ана шундай хаёллар билан кўшнимдан ҳам сўрай-чи, деб эшигини қоқдим. Не кўз билан кўрайки, иккаласи чой ичиб ўтирибди. "Нега бировнинг уйига кирдингиз," — десам, "ўзи киринг деди-ку", дейди. Бизнинг қишлоғимиз одамлари мулозамату манзиратни тўғри қабул қиладиган даражада содда шунақа.

— Махмуд ака, ижодингизда фольклор, хусусан, бахшичилик йўналиши алоҳида ўрин тутуда. Бугунги бахшичилигимиз ҳақидаги фикрлар

маънода сақланиб келмоқда. Лекин Фозил Йўлдош ўғли, Эргаш Жуманбулбулдек забардаст бахшилар етишиб чиққан Самарқанд бахшичилик мактаби йўқолиб бораётгани ачинарли жуда.

"Алпомиш" достони ҳамда "Иллида" ва "Одиссея" мазмунан бир-бирига ўхшаб кетади. Менинг назаримда, ушбу машхур эпослар "Алпомиш"дан сув ичган. Чунки у минг йиллардан бери оғзидан оғизга ўтиб яшаб келмоқда. Шундай экан, бахшичилик санъатини таълим тизимиға жорий этиш, устоз-шоғирд аъналарига алоҳида аҳамият қаратиб, рағбатлантириш лозим, деб ўйлайман.

— Айрим хонадаларнинг (афсуски, уларнинг сони кам эмас) кўшиқлари матнидаги сакталиқлар, саёзликлар, либелларни саҳнада ўзларини тутиши билан боғлиқ салбий ҳолатлар оммавий ахборот воситаларида бот-бот танқид қилинмоқда. Ана шундай вазиятда сиз кўпроқ ким томонда бўласиз: ҳамкасбларингизми ёки журналистлар томонда?

— Бунга бир томонлама қараб бўлмайди. Чунки ижод — эркинлик маҳсули. Бироқ

кўнглимдаги ўй-фикрлар ҳақида маълумот олади. Бу шеър яхши, бу ижро қойилмақом, дея қатъий ҳукм чиқариш қийин. Шундай юксак шеърларни биламан, у аҳамиятсиз кўшиққа айланган, шундай ўртамеъна шеърлар борки, бутун дунё уни кўшиқ қилиб қуйлайди. Бунга мисол сифатида бир воқеани айтиб бермоқчиман. Жанубий Кореяга ижодий салим фар чоғида бизга "Ариран" деган кўшиқнинг ноталари ва сўзлари матнини беришиб, ижро этишни сўрашди. Саҳнада айтишни бошлашимиз билан бутун зал бизга жўр бўлди. Кўшиқнинг маъносини сўрасак, унда бир холанинг йўқолган эчкиси қуйланган экан.

— Махмуд ака, газетамиз йўналишидан келиб чиқиб, аёл, оила, фарзанд тарбияси ҳақида ҳам гапласак, қарши бўлмасангиз...

— Президентимизнинг 8 Март байрами муносабати билан Ўзбекистон хотин-қизларига йўллаган табригини ўқиб, кўнглим фахр-ифтихорга тўлди. Ҳеч бир халқ бизчалик аёлни улуғламаса, ҳеч бир мамлакатда бизчалик оила мустақамлиғига эътибор

шиман. Чунки, аёл оиланинг файзи. Бу дунёда мукамал одам йўқ. Шу боис эркак ва аёл бир-бирининг кемтикларини тўлдириб, ёмонини яшириб, яхшисини ошириб яшаса, керак жойда эркак ён бериши билса, ўрни келганда аёл бир оғиз гапдан қолса, оила мустақам бўлади.

— Ҳар бир хонадоннинг ўзига хос талаблари, фарзанд тарбиясидаги қоидалари мавжуд. Махмуд Намозовнинг бу борадаги қоидалари қандай?

— Тўғри, ҳар бир оиланинг ўз қоидалари бор. Бизда охириги гапни мен айтмаман ва бу муҳокама қилинмайди. Агарда, яқинларимни "сиз"ласам, демак менинг ҳажлим чиққан. Улар шунга яраша иш тутадилар. Уриш-жанжал билан муаммоларни ҳал қилиб бўлмайди.

— Ота нафақат оиланинг моддий таъминотчиси, фарзандларининг маънавий тарбиячиси ҳам бўлиши керак. Шундаймасми?

— Фарзанд тарбиясини маълум бир соҳага йўналтирилган инвестицияга ўхшатаман. Бугун тогган маблагимизни фарзандларимизнинг билим олиб, хунар эгаллашига сарфлаб, эртага жамиятга фойда келтирадиган мустақам тизим яратамиз. Болаларга энг аввало, имконият бериш керак. Боланинг вақтини тўғри белгилаш уни турли муаммолардан сақлайди.

Ўзбек бўлиб туғилганимга шукур қиламан. Биз ота-онани қадрлайдиган, кексайган чоғида уларнинг ҳурмат-иззатини жойига қўядиган халқимиз. Бу — қон-қонимизга сингиб кетган кадрият. Бугун фарзандига илм берган, уни қомил инсон қилиб тарбиялаган ота-она албатта, ўз заҳматларининг роҳатини кўради.

— Самимий суҳбатингиз учун раҳмат.

Қамола
РАҲИМУҲАЕВА
суҳбатлашди.

ХОРАЗМ ВИЛОЯТИ ҚЎШКЎПИР ТУМАНИ ХТМФМТ ва ТЭ бўлими ЖАМОАСИ УЛУҒ АЙЁМ – НАВРЎЗ БИЛАН барча ҳамюртларимизни чин қалбдан табриклайди!

*Янгилашиш, ёшариш фасли НАВРЎЗ арафасида барчамиз яхши
ниятлар, хайрли амаллар тадориғида бўламиз. Эзгу орзуларимиз
рўйбига ишонамиз. Юртдошларимиз қалбида улкан мақсадлар му-
жассам. Барча эзгу тилакларимиз амалга ошсин!*

*Жаннатмонанд юртимизга гўзаллик нафосат ва янгилашиш фас-
ли БАҲОР билан ҳамоҳанг кириб келаётган Йилбошининг қадами
қутлуғ келсин!*

*Бунёдкор халқимизга сихат-саломатлик, тинчлик, фаровонлик
тилаймиз!*

НАВРЎЗ МУБОРАК БЎЛСИН, АЗИЗ ЮРТДОШЛАР!

Шу кунларда Нафисанинг боши қотган. Мана, икки ой-дирки, турмуш ўртоғи Шермирза ўридан туролмайди. Оёғини сиңдириб олган. Эракк киши ишламаса, рўзгордан барака қочаркан. Устига-устак катта қизини унаштириб қўйишган. Кудалари тўйини тезлаштиришяпти. Кам-кўсти ҳали жула кўп. Мебелларини олиши керак. “Бугун тоғасини чақиртирсам, сигирни сотиб келсин, оқдиксиз қолсак ҳам ҳарна бир ташвишдан қутулиб турамыз-ку. Қани, дадаси билан маслаҳатлашай-чи, нима деркинлар...” Шундай ўйлар билан ошхонадан чиқаётган маҳали ўғли ҳовлиқиб кириб келди.

— Ойжон, Рисолат буви билан катта ўғли Самандар ака келишяпти.

Нафиса меҳмонларга пешвоз юрди. Рисолат холани анчадан бери кўрмаганди. Илгариги мушгилар қиёфаси ўрнини қатъият билан бир ифода эгалабди. Самандар эса тумандаги энг обрўли шифокорлардан бири. Уларни Шермирза ётган хонага бошлади. Дастурхон ёзиб, чой қўйди. Ҳол-аҳвол сўрашгач, ошхонага чиқиб, овқатта унади. Шу асно кўз олдига қайнонаси раҳматли Ҳайринисо буви келди. Рисолат хола билан жула ипоқ эдилар. Қайнонасидан кейин Нафиса қўшничлик ришталарини узиб юборганди. Ҳозир у билан кўришиш-ю, кўз олдига қайнонаси келди. “Ўшанда ёш эканман-да, одамларнинг қадрини билмаганман”, деган ўйда хотираларга берилди...

...Шу ҳовлига келин бўлиб тушганидаёқ, Ҳайринисо бувининг феълини ёқтирмаганди. Қайнонаси жула болажон бўлиб, бутун маҳалланинг ўғил-қизини ҳовлига йиғиб оларди. Нафиса кечгача ҳовлини йиғиштириш билан овора бўлар, бир тарафини тозалашунича болалар ҳовлининг бошқа тарафини тўзатиб юборишарди. Устига-устак ҳар куни қайнонаси кўни-қўшнларига бир-икки сона овқат ишламаса кўнгли жойига тушмасди. “Бу-

нақада уйимизда барака бўладими?” дедди Нафиса эрига. “Қўявер, ярим коса овқат билан камбағал бўлиб қолармилинг”, деган жавобни эшитиб, тағин хуноби ошарди. Ҳайринисо буви эса: “Болам, сиз оғрин-

қўшнлардан бироз дам оларди. Аммо тахта кўприк қўрмагурга тўсиқ қўйиб бўлмасди, Рисолат хола истаган пайти: “Келат нима қилийсиз?” деб кириб келаверарди.

Қайнонаси уйда бўлса-ку, соатлаб гаплашиб ўтиришарди. У пайтларда унинг кўли юпқа эди. Ик-

Нафиса тилини тишларди-ю, барибир ич-ичдан норозилар, Рисолат холани ёмон кўрарди.

Қизлари катта бўлишгач, Ҳайринисо бувининг айтганини қилишса, унинг гаши келарди. “Бувинг эски замоннинг олами, эскича ўйлайди, ҳозиргиларга яхшилик қилиш шарт эмас. Барибир ҳеч ким миннатдор бўлмайди. Ҳаммаям иши битгунча: “Сиз яхши-сиз, деб кўзингга мўлтирайди. Кейин қилган яхшилигини эслаб ҳам ўтирмайди. Замон шунақа”, дедди қизларига.

Ўғилчаси эса жула шўх чиқди. Ерта урса осмонга сапчирди. Устига-устак бувисининг ортидан бир қалам ҳам қолмасди.

Қипми, ёзми демай Рисолат холаникига югурарди. “Болам бирор кун сувга тушиб кетмасайди”, деб Нафисанинг кўнгли алағда бўлар, еган-ичганидан ҳаловат тошмасди.

Устига-устак дарвозаси нариги маҳаллада бўлган Рисолат хола бу маҳаллага уларнинг ҳовлисини кесиб ўтар, “Катта кўчадан тўрт қалам ташлашга эриниб, бизни ҳовлимиздан йўл очиб олишган”, деган ўй Нафисага тинчлик бермасди. Ўртадаги кўприкни олдириб ташлаш учун баҳона излар, сира тополмасди.

Ҳар йили баҳорда ариқ сувга тўларди. Айни шундай пайтда қайнонаси бетобланиб ётиб қолди. Рўзгор бекалигини бутунлай ўз қўлига олган Нафиса биринчи навбатда тахта кўприкни ўридан жилдириб, сувга оқизиб юборди-да: “Сув қирғоққача кўтарилиб кўприкни оқизиб кетибди-я”, деб қутулди. “Майли, бошқа тахта топиб кўярмиз”, деган жавобини эшитиб, ранги оқарди. Уша куниеқ укасини чақиртириб: “Жиянинг сув билан ўйнашяпти, ариққа тушиб кетса нима қиламан. Тезда бирор тўсиқ қўйиб бер”, деди. Унинг: “Поччам билан маслаҳатлашайлик”, деганига ҳам қарамай, қўшни тарафга сим тўсиқ ўнаттирди. Кўнгли жойига тушди.

Қайнонаси эса икки-уч ҳафта ҳолсизланиб ётди-ю, омонатини топширди. Шундан кейин Рисолат хола билан борди-келди, кирди-чиқдилар ҳам

БУНИ ҲАЁТ ДЕЙДИЛАР

барҳам топди. Ўртадаги тахта кўприк ҳам унутилди...

Нафиса иссиқ овқат олиб кирганида турун авжига чиққан, Рисолат хола билан Самандар Ҳайринисо бувининг хайрли ишларини эслашяптанди.

— Шундай одамлар борлиги учун ҳам кўнгиллариимиз обод-да, — деди Самандар. — Ҳайринисо бувим раҳматли бизга кўп яхшилик қилганлар. Агар у киши ёрдам бермаганида укам иккаламиз ўқини ташлаб, тиркичиликнинг ташвишга тушиб кетардик. Сизларга билдириб, билдирмай ҳар ойла бизга пул юбориб турардилар. “Бу қарларини қачон узамиз”, десак, “Вақти соати келар”, дегандилар...

— Мана, Ҳайринисо опам айтган кунларга ҳам етдик, — дея ўғлининг гапини давом эттирди Рисолат хола. — Кўпним берган пулларни тийин-тийин-нигача ҳисоб-китоб қилиб ёзиб юргандик. Аввалроқ қайтармаганимизга сабаб эса Ҳайринисо опам раҳматли: “Ўз ташвишларингдан қутулиб олдингиларча невараларим катта бўлишди. Уларни уйлаб-жойлашда, узаттишда Шермирзамга суяниқ бўлингилар”, деб васити қилган эдилар. Азизахоннинг тўйини бошлаб қўйибсизлар, Шунга Самандарим йиққан-терганларини ўртага олди. Насиб этса, тўйда нима хизмат бўлса, барига туриб беради. Ҳозирча манавини олиб, кам-кўстига ишлатингилар...

Рисолат хола қоғозга ўрлаган пулни Шермирзага узатди.

— Буни фақат Азизахонга атаганмиз. Нарғиза билан Умиджоннинг тегишини ҳам вақти-соати билан берармиз.

Нафиса нима деганини билмасди. Қўзига қўйилиб келадиган ёпини яшириш учун чойини янгилаш баҳонасида ошхонага чиқди. Шу тобда қайнонасининг илиқ-иссиқ меҳрини ҳис этиб тургандек, кўнгли юмшаб кетган, кўз ёшларини эса сира тия олмасди.

— Ойжон, тинчликми? — деди Азиза.

Нафиса уни бағрига босди: — Қизим, бувинг раҳматли: “Оқибатли одам кам бўлмайди”, дедди. У ҳақ экан. Мен бўлсам шундай оқила Онаннинг қадрига етмабман-а, болам...

Ҳамроҳов
МУСУРМОҶОВА

ОҚИШБАТ

манг,

баракани Худо берди. Кўшнларига оқибатли одам кам бўлмайди”, деб насихат қиларди.

Унга сира ёқмайдиған нарса шу эдики, уйларини йиғиштириб, эндигина бироз дам оламан деб турганида бир-иккига қўшни хотинлар эшикдан кириб келишарди. Уларга чой қўйиб, дастурхон ёзмаса бўлмайди. “Оқибатли бўлиш ҳам қурибгина кетсин, — деб ўйларди у. — Бу уйда сира тинчлик йўқ”.

Охири чиқолмади, бу гапларни ўзининг онасига айтди, лекин у ҳам қайнонасининг ёнини олди: “Одам бор жойга одам келади-да, эшиги очиқ уйдан файз аримайди. Қудам барака топсин, феълй кенг экан”.

Ҳовли этагидан каттагина ариқ оқиб ўтган бўлиб, нариги тарафи қўшни Рисолат холанинг ҳовлисига туташганди. Ўша кезларда икки ҳовли ўртасини боғлаб турадиган тахта кўприк Нафисанинг қўзига балодек кўринарди. У қайнонаси уйда бўлган пайтларда дарвозани ичидан тамбалаб, шу тариқа кўчадан келадиган

кита ўғли институтда ўқирди. Пулга қийна-ляётганидан тез-тез нолинар, Ҳайринисо буви эса

пенсиясини олган кун шу қўшнсиникига йўрғалаб қоларди. Нафиса эса: “Жуда текиндан пул берадиган одамни топиб олишган. Қайно-

намнинг пенсиясига кун кўриб юришибди”, деган ўйда Рисолат холани ҳам, унинг ўғил-қизларини ҳам ёқтирмамасди.

— Ана қаранг, тағин пулларини Рисолат холага олиб кетдилар, шунинг ўрнига: “Хизматимни қилисан, барака топ”, деб менга бир жуфт пайпоқ олиб берсалар бўлмайди, — дедди Нафиса ёзғириб.

Шермирза мийғида кулиб сўрарди:

— Нима, пайпоғинг йўқми?

— Бор, яқинда бирамас ўн жуфтгини олиб бердингиз-у...

— Яна нимага нолийсан?

— Энди йўлга бўлсаям кўнглимга қарасалар, дейман-да...

— Ношукур бўлма, ойим энг аввал иккаламиз билан болаларни ўйлайдилар. Худога шукур маошим яхши, шундан кўнглилари тўқ, қўни-қўшнларга ёрдам бериштилар.

Қайнонаси эса икки-уч ҳафта ҳолсизланиб ётди-ю, омонатини топширди. Шундан кейин Рисолат хола билан борди-келди, кирди-чиқдилар ҳам барҳам топди. Ўртадаги тахта кўприк ҳам унутилди...

ҚИЗЛАР МАЖЛИСИ

Бу мажлис эрак кўзидан йироқ бўлиш мақсадига келин бўлаётган қизнинг қўшнис ёки қариндошиникида ташкил этилиб, қизга дугоналар ва кўнглига яқинлар тақдир этилади.

Мажлисга қизлар астойдил тайёргарлик кўриб, ўзига ярашадиган янги сарпо-суруқларини кийиб, юз-кўзларига оро бериб келишади. Эраклар одоб юзасидан қизлар мажлиси ўтаётган уйга яқин келмайди. Агар бирор тасодиф бўлиб келиб қолса, ақли шошиб қолишига шубҳа йўқ.

Бу ҳол “Ўткан кунлар” да қуйидагича таърифланади: “...барча қизлар ўзларининг энг асл, энг нафис кийимларини кийиб, фавқуллодда ясашиб, ҳусн оламини яна бир қат, яна бир қайта бежабдирлар. Агар бу уйга кириб, бу мажлис аъзоларини бир мартаба кўздан кечирсангиз, ҳозирда-ноқ айтиб қўйиш мумкинки, албатта, эсингиз чиқиб кетар:

— Бу гулми, кўҳлик? Йўқ наригиси! Ундан кўра буниси! Барисидан ўтгаси!.. Ана шундай қилиб

эсдан ҳам ажрасиз, гул танлашда бир қарорга келалмай эл ичида кулгуга ҳам қолурсиз, расво ҳам бўлурсиз.

Мана, мажлис аъзолари шунақанги бир-бираридан ўтоқ малаклар, парилар эди”.

Мажлисда ҳозир бўлган қизларнинг ичида соз чалувчилар, қўшиқ куйловчилар, ўйинчилар... йиғинга жон бағишловчи сўзамоллари бўлади. Ҳазил-хузуллар авжига чиқади, қизларнинг кувнок кулгулари жаранглайди. Уйнинг яқинроғидан ўтган киши қизлардан таралган ифор ва уларнинг чинни жарангидек кулгуларини эшитаркан, кўнглида бир сурур уйғонади, тинч ва хотиржам замонда яшаётганига шукр қилади.

КУЁВ ТОВОК

Тўйда куёвга атаб пиширилган таом. Бу таом “тўққизтовок” ҳам деб аталади. Тўй куни келин томонга келган куёв ва унинг жўралари тўққиз товоқда келтирилган тўққиз хил таом билан сийланади. Бу таомлар йиғитга қувват бўладиган

Унутилмас удумлар

энг ёғли ва кучли овқатлардир. Таом ейилгандан сўнг товоқларни олиб келган янгалар учун ҳар бир товоқ ичига пул ташланади. Пулнинг миқдори белгиланмаган, кўнгиладан чиқарилгани ҳисоб.

“Алпомиш” дostonининг Фозил Йўлдош ўғли куйлаган вариантда мазкур одат ҳақида мана бундай дейилган:

**Янгалар йиғилиб бунда келади,
Бир хил янга “куёв товоқ” қилади.
Танга – тилла товоғига солади,
Ўзбаклар расими шундай бўлади:
Чошка – тушда соп йиғитлар келади,
Ҳакимбекдан “куёв улоқ” сўради,
Сўраган одамлар қуруқ қолмади,
Буларга ҳам битта сарка беради,
Вақти хуш бўп булар кетиб боради.**

Дамин ЖУМАКУЛОВ

Наврўз! Поклик, меҳр ва оқибат рамзига айланган шодиб-намаз, хуш келбсан! Қадамниг қутлуғ бўлсин! Бу кун бошланган ҳаяжонлар, яхши ниятлар, завқ-шавқлар, гайрату интилишлар муборак бўлсин! Барака хирмонлари учун экилган уруғ, яхши ният билан қадалган ниҳоллар туп қўйиб, палак ёзсин!

Қишлоқларга Наврўз нафаси жуда эрта кириб келади. Дала юмушлари, халқ ҳашари — ариқларни тозалаш, ер юзини поклаш ва сумалак сайли бошланиб кетади. Айниқса, Қувала ҳар кунни қайсибир хонадонда тун бўйи сумалак қайнайди, тун бўйи куй-қўшиқ янғрайди. Кунни кеча Мақсулахоннинг уйига Умрчахон ая, Кароматхон, Эътиборхон, Муяссархон, Маҳбубаю Санталатхон, Қорақиз, Инобатхону Сайёрахонолар, Хайрихон тўпланишди. Кўпнинг тошани — кўл. Дастурхон кўк сомсаю қатлама, патири, дошқозон эса пахта ёнига унга, буғдой майсаси шарбатига тўлди. Сўзамол кайвонилар дуо ўқиб, яхши ниятлар билан сумалак қавлаб, мушоирани бошлаб юбордилар. Ҳа, қишлоқ аёллари чакана эмас.

*Бу ёқда бошланди сумалак базми
Наврўзи оламиниг заб табассуми
Келсанг бу сайлга тезроқ етиб кел,
Йулни яқин қилиб, қирдан ўтиб кел.*

Илгари «Шапито» кўчма цирк (аввал, шундай деб юритиларди) томошалари қўйилади дейилса, болалар уни интиқ кутишган. Масҳарабозу дорбозлар, полвонларнинг қизиқарли чиқишидан болаларнинг диллари завққа тўлган.

Цирк акробатика, гимнастика, эквилибристика, клоунада, жонглёрлик, полвонлик, иллюзионизм, от ўйинлари, дорбозлик, ҳайвон ўргатиш каби жанрларни ўз ичига олади.

Цирк Шарк мамлакатлари, хусусан, Ўзбекистонда ҳам қадимдан бўлган. Тошкентда дастлабки цирк биноси 1914 йили қурилган.

Истиқлол йилларида бу соҳа равнақ топди: мамлакатимизда «O'zbekirk» Республика бирлашмасининг ташкил этилиши ўзбек цирк санъатининг халқаро майдонларга чиқишига замин яратди. 1992 йилдан иш бошлаган «O'zbekirk» Республика бирлашмаси жамоаси шу кунга қадар Европа, Осиё ва Африка қитъасининг 30 дан ортик давлатларида ўз истеъодларини намойиш этишди. Москвада, Бирлашган Араб Амириятларида, Хитойда бўлиб ўтган мусобақада совриндорлар сафидан жой олишди. Қозоғистонда ўтказилган фестивалда акробатчи Галактионовлар оиласи 2-ўринни қўлга киритди.

2015 йилда бирлашма артистлари Латвияда ўтган хал-

СУМАЛАК

— Келдик, келдик! — дейишади аёллар хандон кулиб.

Муяссархон ўз яхши ниятини изҳор қилади:

— *Кўзга суртинг олиб ялпи:*
Омонлик!

Шу кунларга етоик дўстлар:
Омонлик!

Элу юртда доим бўлсин: Омонлик!
Табиатнинг байрамисан, Наврўзим!

Жимгина ўтирган Умрчахон ая гап бошлайди:

— «Қутағу билниг» китобини варақлаб, ушбу тўртликни ёзиб олдим:

Эринчак қиш кетиб, сахар экини
Келинчак баҳорнинг ёйди сепини.

Чечаклар кулдилар, очилиб суя-суя
Эрни ипор ҳиди тутибдир буткул.

Омон қовоғ уйиб, ёш сочар ваҳ-ваҳ,
Гуллар кулиб-кулиб юз очар қаҳ-қаҳ.

— Э, қойил! Яшанг! — олқишлайди аёллар. Осуда, вафолди дийдорлашув энди муаллима Кароматхонга илҳом бағишлайди. У меҳрибон, меҳнатсевар, Иккинчи жаҳон урушига кетиб, қайтиб келмаган умр йўлдошига қанчалар вафодор, қанчалар интиқ бўлган қайнона онажони Фулфия хола ҳақида сўзлайди. Унинг фарзандларига, келинларига ниҳоятда меҳрибон бўлганини завқшавқ билан ҳикоя қилади.

Кеч кириб, тун оғиб боради. Сумалак қайнайди. Ёшлар ўт-оловга зийрак қарайди. Сув келтиришади. Навбат билан кашпирни қўлдан олишади. Аёллар юртимизга тинчлик, осойишталик, халқимизга узоқ умр, яратилажак хирмонларга барака тилашади.

— Менинг ҳам бир ривоят ёдимга тушди, — дейди бир этак ўнил-қизларни ўйли-жойли қилиб, неварачеварлар кўрган Эътиборхон.

— Айтнинг, айтнинг! — қизиқишади аёллар.

Эътиборхон катта кашпирни қизларга бериб, ҳикоя бошлайди:

«Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармаси ҳамкорлигида мурувват акциялари ташкил этиляпти. Бундан ташқари, Тошкент вилояти ва Пойтахтимиздаги маҳалларда кам таъминланган ва боқувчисини йўқотган оилаларнинг фарзандларига, Меҳрибонлик уйларининг тарбияланувчиларига цирк томошалари қўйиб берилиши режалаштирилган.

Дар ҳақиқат, айти пайтда 300 дан ортик киши меҳнат қилаётган Ўзбек давлат цирки биносига кирар эканмиш, Наврўз айёми муносабати билан катта байрам дастурига

ЖАРАЁН

эслатувчи мўъжаз фермада ўргатилган ҳайвонлар сақланар экан. Бу «тўрт оёқли» цирк усталари махсус рацион асосида озиклантирилади, уларнинг ҳолати доимий назоратда.

— Мана, қарийб 60 йилдирки, циркдаман. Цирк — менинг ҳаётим, — дейди «O'zbekirk» артисти **Қудратилла Болтаев**. — Циркка ишга келганимда талаба

эдим. Бир кунни дадамга: «Дада, мен циркда ишламоқчиман!», дедим қатъий. Шунда дадам ўйли туриб: «Болам, циркнинг юки оғир. У ерда ишлаш учун қобилиятнинг ўзи камлик қилади. Эп-лай олармикансан...», дея ишонқирамади. Лекин сўзимда қатъий туриб, барча машаққатларни енгдим.

«O'zbekirk» Республика бирлашмасининг энг фаол ва фидойи ходимлари меҳнати давлатимиз томонидан муносиб тақдирланмоқда. Хусусан, Президентимизнинг Фармони

га биноан «O'zbekirk» Республика бирлашмаси артисти Олеса Давлатова «Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган артист», Валерий Галактионов ва Камилла Хаметова «Шуҳрат» медали билан тақдирланди, ижодий гуруҳ раҳбари Салават Юнусов «Дўстлик» орденига муносиб кўрилди.

— «O'zbekirk» Республика бирлашмаси артистлари коллеж ва академик лицей ўқувчилари учун маънавият соатлари ўтказишпти, — дейди «O'zbekirk» Республика Бирлашмаси бош режиссёри **Суннатилла Кўзиев**. — Бу каби тадбир ва томошалар цирк жамоасининг йил режасига киритилган бўлиб, бундан асосий мақсад — ёш авлоднинг санъатга қизиқишини янада оширишдир.

Латофат САЪДУЛЛАЕВА

ҚУВОНЧ УЛАШУВЧИ МАСКАН

қаро фестивалда муваффақиятли иштирок этишди.

Албатта, яратилган шароит бу муваффақиятларнинг асосий омилдир. Цирк биноси қаршисида барпо этилган иккита фаввора, бола-жонлар учун мўлжалланган аттракционлар, манзарали гуллар эътиборни тортади.

— «Соғлом она ва бола йили» Давлат дастури ижросини таъминлаш мақсадида жамоамиз томонидан махсус чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқилиб, амалиётга жорий этилмоқда, — дейди «O'zbekirk» Республика бирлашмаси директори **Садриддин Курбонов**. — Ҳар бир байрамга ўз совғамиз бор — барчаси одамларнинг мириқиб дам олиши учун. Эътиборлиси, барча томошаларда Республика Хотин-қизлар кўмитаси, «Маҳалла» хайрия жамоат фонди,

тайёргарлик бошланганига гувоҳ бўлдик.

— 19-21 март кунлари

«O'zbekirk» юлдузлари» дастури асосида байрам томошалари намойиш этилиши кўзда тутилган, — дея сўзини давом эттирди **Садриддин Курбонов**. — «Хаво гимнастлари», «Ўргатилган ит ва мушуклар», «Йиртки ҳайвонлар», «Ўтиш нарвони», кўзбойлогичлар, дорбозлар, полвонлар, акробатлар, жонглёрлар ва масҳарабозларнинг чиқишлари, Жанубий Америка давлатидан олиб келинган Лама туяларининг томошалари болажонлар учун қутилмаган совға бўлиши, шубҳасиз.

Дарвоқе, цирк биносининг орқа томонида кичик ҳайвонот боғини

Бозорни ким қилади?

САВДОЛАШИБ ОЛИНГАН
МАҲСУЛОТ БАРАКАЛИ БЎЛАДИ

ёхуд "қайнона академияси"нинг магистранти

— Оилада икки ўғилмиз. Шу боис дадам акам иккимизни бозорга бирга олиб борар эди, — дейди Ойбек. — Эр етган йигитнинг оила қуришга тайёр, тайёр эмаслигини билиш учун унга бозор қилдириб кўриш керак экан аслида. Бир оилага бош бўлган йигит рўзгор ташвишларини ўзи мустақил ҳал қила олиши лозим. Қайси бозордан қандай савдо қилишни дадамдан ўрганганман. Тўғри, ҳар доим ҳам бозор-ўчарга вақтим бўлавермайди. Лекин, бозорга тушсам, албатта, таллашиб-тортишиб савдо қиламан.

Савдолашиб олинган маҳсулот баракали бўлади, дейишади. Сотиб олаётган маҳсулотларимнинг сифатига, кўринишига алоҳида эътибор қаратаман. Шундай маҳсулотлар борки, уни бир ҳафтадан ортиқ сақлаб бўлмайди. Айримларини узоқ муддатга мўлжаллаб харид қилиш мумкин.

"Одамларнинг қандай яшаётганини билмоқчи бўлсанг — бозорга бор", деган нақл бор. Бугун юртимизнинг қайси бозорига тушманг, тўкин-социликдан баҳри дилингиз очилади. Қайфиятингиз кўтарилади. Бозорларимизда йўқ нарсанинг ўзи йўқ. Бу — юрт тинчлиги, турмуш фаровонлигидан далолатдир. Кўпроқ пойтахтимиздаги замонавий савдо мажмуаларидан харид қиламан. Уларнинг кўриниши, харидор учун яратилган қулай шартлар, хизмат кўрсатиш тизими менга жуда ёқади.

Маҳсулотларни тайёрлаш мўлжалланаётган овқатга қараб харид қиламан.

— Ўзимни "Келинлар кўзғолони" бадиий фильмидаги кенжа келинга ўхшатиб юбораман баъзан, — дейди Нигора.

— Бизнинг уйимизда ҳам бозорни эркаклар қилишган ҳар доим. Оилада тўрт қиз, бир ўғилмиз. Кенжатоғ-эркатоғ бўлганим учун кўп нарсага уқувим йўқроқ. Айниқса, бозор қилишга.

Келин бўлгач, қайнонам-ойижонимнинг "академияси"да рўзгор тутимини ўрганиппман. Баъзан бирор ишни эглай олмасам, турмуш ўртоғим "шуниям билмайси, уят эмасми", деб даки берадилар. Ана шундай пайтларда меҳрибон ойижоним тарафимни оладилар. Билмаган нарсамни сўраб ўрганишдан уялмайман. Шу пайтгача ойижонимдан кўп нарсаларни ўргандим.

Сабзини музлатгичда сақлаб бўлмайди, чунки тез суви қочиб, таъми бузилади. Уни картошка ва пиёз орасига қўйган маъқул. Қўкатларни ишлатишдан аввал муздай сувга солиб қўйиш керак. Шунда барглари жонланади. Қўкатларни елим пакетга ўраб, музлатгичда сақланса, узоқ муддат асл ҳолини йўқотмайди.

Хуллас, қайнонам кўмагида рисоладагидек уй бекаси бўлиш ҳаракатидаман.

"Оила ва жамият" муҳбири
Камола АДАШБОВА
ёзиб олди.

ЎЗБЕКИСТОНДАГИ
"NUGA BEST" КОМПАНИЯ жамоаси
Барча юртдошларимизни НАВРЎЗИ
олай билан чин дилдан табриклайди.

Фаолиятига 6 йил тўлган мазкур компания Наврўз байрами барча ватандошларимизга эзгулик ва меҳроқибат, хайрли яхшиликлар олиб келишини тилайди.

ЯШАРИШ ВА ЯНГИЛАНИШ
АЙЁМИ МУБОРАК БЎЛСИН!

NUGA BEST

Хизматлар лицензияланган.

ХАЛҚАРО СЕНСАЦИЯ ЎЗБЕКИСТОНДА!

Энди уй шароитида ўзингизни ва оила аъзоларингизни барча касалликлардан, шу жумлада:

- юрак — қон-томир;
- умуртқа;
- саратон;
- қандли диабетидан профилактика қилишингиз ёки даволанишингиз мумкин!

БУНДА ҚИММАТБАҲО ТУРМАЛИН —
«ҚУВВАТ ТОШИ» ЁРДАМ БЕРАДИ!

Тошкент ш., Чилонзор 12-мавзе, Ширин кўч., 54-А уй
(Ўзбекистон Республикаси Давронинат) **Тел.:** (+998 99) 362 19 99, (+998 94) 69 69 888
www.nuga.best.uz
e-mail: davroninat@gmail.ru

Ҳар бир инсон уйкуга кетар экан, фақатгина ёқимли, яхши ва хайрли тушлар кўришни хоҳлайди. Агарда сиз ўз тушингизни бошқарса билсангиз-чи? Тушдаги янги-янги шаҳарларни ва ҳатто сайёраларни яратиш имкониятига эга бўлсангиз-чи? Бу жуда ажайиб, шундай эмасми?

Бу гапларни ўқиб, муҳбир бола хийлагина хаёлпараст эканми, деб ўйлашингиз мумкин. Аммо бугун замонавий технология даврида — олимлар бунинг ҳам илҳомини топилди. Ихтиро "Дреам

Сталкер" деб номланди.

Туш ҳар бир тирик мавжудот ҳаётининг энг ёрқин ва бебаҳо жараёнидир. Фақат тушда инсон янги маконлар ичра сайр қилиши, ҳаётда

амалга ошириш иложи бўлмаган нарсаларни ҳам удаллаш мумкин.

Бир тасаввур этиб кўринганга, уйкуга ётишдан олдин сиз тушингизда нима қилиш, қаерга боришни ўзингиз ҳал этасиз. Бошқача айтганда, қандай туш кўришни олдиндан режалаштириб оласиз.

Уйку инсон онгининг энг сирли қисми. Кўпчилик олимлар уни ўрганишга жўрват қилолмайди. "Фан ва туш" фильмидан илҳомланган олим Стивен Лаберже ушбу

қурилмани яратди.

Инсон уйку вақтида икки йўналишни туш кўради: тез ва қисқа. Айнан шу тез босқичда мия фаолияти кескин қучаяди ва инсон ёрқин ва жуда аниқ тушлар кўради. Лаберже оддий ёруғлик қайтарувчи никобни эслатувчи қурилмани ясади. Юмшоқ материалдан ишланган қурилма жуда қулай.

Қурилма ичига кўз қорачиқларининг ҳаракатини бошқарувчи ва бу пайтда инсон туш кўраётганини товуш ёки чироқ сигнал орқали билдирувчи электрон сенсорлар жойлаштирилган. Ушбу қурилма сизнинг мароқли ҳордиқ чиқаришингизга ёрдам беради.

Ифтихор СИДДИҚОВ

ОРЗУДАГИ ТУШ

Мухлис минбари

1. "Оила ва жамият" газетасини матбуот шаҳобчаларидан харид қиласизми ёки обуна бўлганмисиз?
2. Газетанинг қайси рунклари ёқади ва сизга манзур бўлган мақола?
3. Газетадан яна қандай ўзгариш ва янгиликлар кутмоқдасиз?
4. Сиз ўйлаган ва биз айтмаган яна қандай мавзулар бор?
5. Танқидий мулоҳазаларингизни билдириңг.

Азиз муҳлислар, қимматли вақтингизни аямай, мутолаа қилаётган севимли нашрингизга ўз мулоҳазаларингизни — oilavajamiyat@mail.ru электрон манзилимизга жўнатиңг. Сизнинг фикрингиз аҳамиятли эканини унутманг.

ЭЪЛОН

03.03.2011 йили Олмазор туманида № 005641 рақами билан рўйхатдан ўтган "TRAYAN BRIGHT INVEST" МЧЖ 2016 йил 1 март кунидан ўз фаолиятини тугатади. Барча аризалар 2016 йил 1 апрелгача қабул қилинади. Мурожаат учун телефон: (98) 300-28-17

Oilavajamiyat

Ижтимоий-сиёсий,
маънавий-маърифий газета

МУАССИСЛАР:

Ўзбекистон Хотин-қизлар кўмитаси, "Болалар ва оилаларни қўллаб-қувватлаш" ассоциацияси (Болалар жамғармаси) ва "Соғлом авлод учун" халқаро хайрия фонди

Бош муҳаррир:
В. Луқмонов

Обуна
индекси — 176

МАНЗИЛИМИЗ:
Тошкент — 100000.
Амир Темур кўчаси
1-тор кўча, 2-уй.

Қабулхона: (факс)
233-28-20, Котибият:
233-04-35, 234-76-08

E-mail: oilavajamiyat@sarkor.uz

Web-site: oila-va-jamiyat.uz

Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 0169-рақам билан рўйхатга олинган. Буюртма Г — 336. Формати А-3, ҳажми 2 табоқ. Адади — 6749. Баҳоси келишилган нарҳда.

Босишга топшириш вақти — 15:00 Топширилди — 15:00

Масъул муҳаррир: О. Жумабоев
Мусахҳихлар — С. Сайдалимов,
К. Адашбובה

Газета таҳририят компьютер марказида
терилди ва саҳифаланди

Саҳифаловчи — А. Маликов

ISSN 2010-7609

9 772010 760007